

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่มีขั้นตอนสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติและมีเป้าหมายถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ในเชิงยุทธศาสตร์ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถพัฒนาโดยแยกส่วนได้ ต้องอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สันนิบาต ก่อเกิดกันโดยองค์รวม จึงจะเกิดผลตามเป้าหมายหลักคือคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นจึงกำหนดลักษณะที่ให้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 2) การพัฒนาคุณภาพครู 3) การพัฒนาศักยภาพโรงเรียนโดยใช้ปัจจัยองค์รวมและปัจจัยสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ในส่วนของหลักสูตรคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจน เพื่อการศึกษาต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 หน้า 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ. ศ. 2545 แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในเรื่องของหลักสูตรมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการจัดทำสาระของหลักสูตรที่ สอดคล้องกับท้องถิ่นและต้องปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวนิยมเรียกทั่วไปว่าหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น การที่ครูจะมีความสามารถหรือความกล้าในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครูจะต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึงปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ เพราะมีผลกระทบต่อบุคคลและทรัพยากร ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ผู้นำที่มีการแสดง ออกซึ่งภาวะผู้นำ จะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จของงานที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้นำครู หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงความสามารถในการชี้นำของครูในการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผลดังนั้น ครูอาจารย์ในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การจัดการศึกษาสามารถดำเนินไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้ต่อไป

“ภาวะผู้นำ” จำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคปัจจุบันที่กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงข้ามพรมแดนถึงกันอย่างรวดเร็วความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมส่งต่อระบบและคุณภาพการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ท่ามกลางสภาวะเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งท้าทายอย่างยิ่งสำหรับครู ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมในวิชาชีพครูได้ อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามหน่วยงานการศึกษาตั้งแต่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ทั้งนี้ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปัจจุบันที่ใช้มาตั้งแต่ 2545 – 2559 รวมทั้งสิ้น 15 ปี มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) และให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษารอบสองรวมทั้งนโยบายรัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) ขึ้นตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวต่อไป (สำนักงานรัฐมนตรี, 2553 อ้างถึงในอารักษ์รัตน์ ราชพัฒน์ หน้า 7) การร่วมกันในเรื่องของการศึกษา

ศิลปวัฒนธรรมและเรื่องอื่นๆ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและพัฒนาสังคมไทยให้เป็น สังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมที่มีคุณภาพ สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้และสังคม สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันและได้กำหนด วัตถุประสงค์ของแผนที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา 2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ 3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยในด้านการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จะมุ่งเน้นการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีคุณธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้สรุปถึงภาวะผู้นำครูในคู่มือการประเมินสมรรถนะครูในการปฏิบัติงานของครู ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและ ใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาครูตามนโยบายพัฒนาครูทั้งระบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) มีวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (Adult development) 2) มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ (Dialogue) 3) เป็นบุคคลแห่ง การเปลี่ยนแปลง (Change agency) 4) มีการปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง (Reflective practice) 5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (Concern for improving pupil achievement)

ภาวะผู้นำครูในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากทิศทางการพัฒนากำลังคน ภาครัฐตามยุทธศาสตร์การปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ และอีกส่วนหนึ่ง จะได้รับอิทธิพล จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำครู ผู้บริหารต้องทำ ความเข้าใจในความต้องการของตัวบุคคลและกลุ่มบุคคลด้วย เนื่องจากครูจะมีระดับ ความพร้อมหรือระดับความมีวุฒิภาวะและประสบการณ์ที่แตกต่างกันเพราะครูเป็นผู้ เรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่ (Adult learners) การพัฒนาครูจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับ จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ด้วย (วิโรจน์ สารรัตน์, 2548, หน้า 192)

สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงการใช้ภาวะผู้นำ คือการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ ในการสอนของครูและการให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาตนเอง และประเมินผลตนเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549, หน้า 46)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นโดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานประสานความร่วมมือและกำหนดจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่น โดยดำเนินการให้ฝ่ายต่างๆ อาทิเช่น โรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจชุมชน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นในแง่มุมต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้เรื่องราวของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นชีวิตจริงของตนเอง

ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) มีคำที่ใช้เรียกในภาษาไทย เช่น ทฤษฎีฐานราก ทฤษฎีจากข้อมูล ทฤษฎีติดดิน ทฤษฎีติดพื้น แต่ในที่นี้ใช้คำว่าทฤษฎีฐานราก ซึ่งคำว่า ฐานราก มาจากความคิดที่ว่า ทฤษฎีจะปรากฏจากการศึกษาและมีรากฐานมาจากข้อมูลที่เก็บมาจากภาคสนาม มากกว่าจากวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิธีการศึกษาทฤษฎีเชิงฐานราก (Grounded theory study) ซึ่งเป็นการศึกษาปรากฏการณ์จากมุมมองและการให้ความหมายของคนที่อยู่ในปรากฏการณ์ (Glaser, 1967) แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างมโนทัศน์ (concept) และหาความเชื่อมโยงจากมโนทัศน์ต่างๆ ให้ได้ข้อมูลเชิงทฤษฎีสำหรับคำอธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์การเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และผลที่ตามมาจากการใช้ยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical generating) ตามแนวของทฤษฎีฐานราก การวิจัยนี้ไม่ใช่เพื่อมุ่งการทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎี (Assumption theoretical testing) การวิจัยดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า การวิจัยนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงาน เพื่อวางแผนและพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดคำถามการวิจัยดังนี้

ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นอย่างไร การใช้ภาวะผู้นำและการดำรงอยู่ของการใช้ภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

ศึกษาลักษณะภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา การใช้ภาวะผู้นำและการดำรงอยู่ของการใช้ภาวะผู้นำของครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนศึกษาผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

1.1 ผลของการศึกษาภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) จะทำให้ได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นฐานของภาวะผู้นำครู และการใช้ภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา

1.2 การศึกษาการใช้ภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก เป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ความเชื่อและความจริงในบริบทการบริหารการศึกษาของไทยที่ให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้จะได้ประโยชน์ที่เป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎีจาก การศึกษาปรากฏการณ์ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในระดับโรงเรียน

ประถมศึกษาแล้วผลของการวิจัยครั้งนี้จะจุดประกายความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้นำไปศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอดในมุมมองที่แตกต่างกัน

ทั้งในมิติระเบียบวิธีวิจัยสภาพแวดล้อม กรณีศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ เป็นต้น เพื่อให้มีข้อเสนอทฤษฎีใหม่ๆ สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ในเชิงประยุกต์

2.1 การใช้ภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่ใช้เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำครู การใช้ภาวะผู้นำครู และรวมทั้งผลสืบเนื่องที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นต้นแบบต่อไป

2.2 ผลการวิจัยปรากฏการณ์การใช้ภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา จะเป็นข้อมูล สารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการวางแผน และการดำเนินงานเพื่อให้เกิดพลังสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และผลการวิจัยนี้ จะเป็นแนวทางให้การพัฒนาภาวะผู้นำครูระดับประถมศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเหมาะสมกับบริบท และความต้องการของโรงเรียนและชุมชนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจและให้คำอธิบาย เป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎีในปรากฏการณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำครูที่ประสบผลสำเร็จ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามแนวของทฤษฎีสถานาราก การวิจัยนี้ไม่ใช่เพื่อมุ่งการทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎี (Assumption theoretical testing) โรงเรียนที่เลือกศึกษามีลักษณะเฉพาะที่จะให้ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสร้างทฤษฎีสถานาราก ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย โดยใช้เทคนิควิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล การสังเกต การสนทนากลุ่ม แบบกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เชิงลึก การบันทึกภาคสนาม

โรงเรียนที่ศึกษาเป็นโรงเรียนที่ขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษาที่เปิดทำการสอน ระดับชั้นอนุบาล 1 – 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และมัธยมศึกษาตอนต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่กำหนดให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในด้าน ทฤษฎีและปฏิบัติในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เนื่องจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการในการนำหลักสูตร แกนกลางมาปรับ ขยาย หรือการสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท โดยให้ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในท้องถิ่น นั้น

3. ภาวะผู้นำครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง คุณลักษณะและ พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหาร สถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นให้ มีคุณภาพ ประกอบด้วย

3.1 พัฒนาตนเองและเพื่อนครู หมายถึง การมีวิสัยทัศน์ตนเอง มีความ เชื่อมั่นตนเองว่าพัฒนาได้ พัฒนาสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ มีการ พัฒนาทางสังคม มองโลกในแง่ดี ฝึกอบรมตนเองด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ลดตัวถ่อมตัว ยอมทำตามคำสอนที่ดี มีความเชื่อและศรัทธาในตนเองอย่างมั่นคง พัฒนาตนเองด้าน วิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและแสวงหาข้อมูล ข่าวสารในการพัฒนางาน

3.2 เป็นแบบอย่างทางการสอน หมายถึง ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรู้ในเรื่องที่สอนอย่างดี พูด สื่อความหมายได้ชัดเจน นำนักเรียนบรรลุถึงจิตสำนึกในการทำงานอย่างมีความสุข สร้างคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดี วางแผนการสอนอย่างดี แสดงเจตคติที่ดี ประเมินการเรียนการ

สอนและสนับสนุนให้นักเรียนมีความพึงพอใจตนเอง

3.3 มีส่วนร่วมในการพัฒนา หมายถึง มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีม มีเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกัน ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงครู มีการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

3.4 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง เป็นผู้นำ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้ได้รับการยอมรับ มีความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นผู้ประสานงานทั้งภายใน และนอกองค์กร